

Itsearviointi lv. 2019-2020 / koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminta

979/12.05.05/2020

Sivistyslautakunta 11.06.2020 § 49

Huoltajien arviointi aamu- ja iltapäivätoiminnasta lukukaudella 2019-2020

Kaikille lukuvuoden aikana toimintaan osallistuneiden oppilaiden huoltajille lähetettiin Wilman kautta tiedote toiminnan arvioinnista sekä lomake, johon he saivat vastata Wilmassa. Viime vuoden alhaisen vastausmäärän (29) vuoksi kysely lähetettiin myös huoltajien sähköpostiin.

Kysely toteutettiin ajalla 4.-13.5.2020. Vastanneiden huoltajien määrä oli 11. Huomattavaa oli, että kahdesta aamu- ja iltapäivätoiminnan yksiköstä vastaajia ei löytynyt ollenkaan. Hyvin alhaiseen vastausprosenttiin saattaa vaikuttaa poikkeusaika (korona), jonka vuoksi merkittävä osa toimintaan osallistuvista oppilaista oli jo irtisanottu toiminnasta.

Jatkossa on tarpeen miettiä aamu- ja iltapäivätoiminnan arvioinnin ajankohtaa. Aikaisempi ajankohta, esimerkiksi maaliskuun loppu, on perusteltua sillä, että oppilaita on mukana toiminnassa enemmän kuin toukokuussa. Kevättä kohden oppilaiden määrä vähenee huomattavasti. Tällä tavoin voidaan saada arviointiin enemmän vastauksia sekä huoltajien että oppilaiden taholta.

Huoltajilta kysyttäviä asioita olivat:

1. tiedottaminen sekä kunnan että henkilöstön taholta
2. toiminnan päivittäinen sisältö
3. ohjaajien toiminta (myönteinen suhtautuminen ja läsnäolo lasten kanssa)
4. mahdollisuus keskustella lapseen liittyvistä asioista
5. turvallisuus
6. lapsen viihtyminen
7. toiminnan rooli lapsen kasvun, kehityksen ja oppimisen tukijana
8. huoltajien mahdollisuus osallistua toiminnan suunnitteluun ja sisältöihin
9. huoltajien ja ohjaajien välinen yhteistyö
10. toiminnan tuki huoltajien kasvatustyössä
11. yleisarviointi aamu- ja iltapäivätoiminnasta lukuvuoden 2019-2020 osalta

Vastausvaihtoehdot olivat 1-4, yhden tarkoittaessa erittäin tyytyväinen ja nelosen erittäin tyytymätön toimintaan.

Kyselyn tuloksissa on huomattavaa, että jokaisen väittämän kohdalla on vastauksia alueella erittäin tyytyväinen – erittäin tyytymätön. Erittäin tyytyväinen-keskiarvon saavat väittämät (yhdeksän väittämää)

liittyvät tiedottamiseen kunnan taholta, toiminnan päivittäiseen sisältöön, ohjaajien toimintaan, mahdollisuuteen keskustella lapsen asioista, turvallisuuteen, lapsen viihtymiseen, perheen kasvatustyön tukemiseen ja yleisarviointiin toiminnasta.

Melko tyytyväinen-keskiarvon saa henkilöstön tiedottaminen, toiminnan rooli lapsen kasvun, kehityksen ja oppimisen tukena sekä huoltajien mahdollisuus osallistua toiminnan suunnitteluun. Henkilöstön tiedottamisen osalta pitää jatkossa keskustella siitä, että jokaisella ohjaajalla, kuten myös palvelupäälliköllä, on Wilma-tunnukset tiedottamiseen liittyen. Perusopetuksessa Wilma on tuttu ja nopea tiedonsaantikanava huoltajille, joten myös aamu- ja iltapäivätoiminnan linkittäminen siihen kaikkien yksiköiden kohdalla on yksi toimenpide tiedottamisen kehittämiseen.

Aamu- ja iltapäivätoiminnassa on mukana lapsia, joita kuljetetaan yksiköihin taksikyödeillä. Osa lapsista kulkee yksin ilman huoltajaa. Tämä asia heikentää huoltajien ja henkilöstön kesken käytyä vuoropuhelua ja huoltajien osallistumisen mahdollisuutta.

Arvioinnissa kaikissa väittämässä on erittäin tyytymätön-vastauksia. Perusteluissa nousevat esille tyytymättömyys sekä hakuajan ilmoittamiseen että lyhyteen. Myös paikan saannin ilmoittamista sekä valintaperusteita toimintaan kritisoitiin.

Valinnan jälkeen jokaiselle perheelle menee infopaketti toiminnasta (sisältää päätöksen valinnasta) joko esiopetusyksikön, koulun tai postin kautta. Ennen toiminnan alkua perheille järjestetään tutustumispäivä, jossa jaetaan tärkeää tietoa toiminnasta.

Yhdessä perustelussa esille nousi tyytymättömyys ohjaajan myönteiseen suhtautumiseen lasta kohtaan. Avoimissa sanallisissa palautteissa huoltajat nostivat esiin toiminnan tarpeellisuuden lasten turvallisuuden ja huoltajien työssäkäynnin tukemiseksi. Vastauksissa annettiin positiivista palautetta myös henkilöstön toiminnasta; henkilöstön positiivista vuorovaikutusta, ammatillisuutta ja toiminnan sisältöä kiiteltiin erityisesti.

Aamu- ja iltapäivätoiminnan arviointi otetaan esille yhdessä henkilöstön kanssa tulevan lukukauden koulutusillassa. Sekä palvelupäällikölle että aamu- ja iltapäivätoiminnan ohjaajille huoltajilta tulleen suullisen palautteen perusteella huoltajat pitävät aamu- ja iltapäivätoimintaa merkittävänä palveluna perheille. Huoltajilta saadun palautteen mukaan turvallinen kasvuympäristö ennen tai jälkeen koulupäivän tukee lapsen kokonaisvaltaista hyvinvointia ja mahdollistaa huoltajille luotettavan ja rauhallisen olon työpäivän aikana.

Lasten arviointi aamu- ja iltapäivätoiminnasta lukukaudella 2019-2020

Lapset vastasivat arviointikyselyyn ensimmäistä kertaa webropol-lomakkeen avulla yhdessä huoltajansa kanssa. Kysely toteutettiin 4.-13.5.2020. Tämä järjestely liittyi poikkeusaikaan (korona), jonka vuoksi lapsia oli hyvin vähän fyysisesti paikalla. Lomake lähetettiin

kaikkien lukukauden aikana toiminnassa mukana olleiden huoltajien sähköpostiin.

Vastauksia saatiin 19 lapselta. Yhdestä yksiköstä ei ollut ollenkaan vastauksia. Viime vuonna vastaajien määrä oli 88, kysely toteutettiin ohjaajien toimesta toiminnan aikana.

Lapsilta kysyttäviä asioita olivat (8 väittämää ja 2 avokysymystä):

1. toiminnassa viihtyminen
2. leikki, pelit ja kaverit ryhmässä
3. ohjaajien toiminta, tarvittaessa ohjaajilta avun saaminen
4. lasten osallisuus
5. mahdollisuus rauhoittua
6. mielipide välipalasta
7. mahdolliset riidat
8. asioita, joista ei pidä toiminnassa

Valtaosalla lapsista kaikki asiat ovat hyvin aamu- ja iltapäivätoiminnassa. Lasten vastausten perusteella he viihtyvät toiminnassa pääsääntöisesti hyvin (84 %). Kysyttäessä kavereista osa vastauksista liittyy siihen, että toiminnassa ei ole kavereita eli osa vastanneista lapsista kokee ryhmän ulkopuolelle jäämistä. Nämä vastaajat ovat samoja, joiden viihtyminen on alhaisempaa kuin muilla (16 %). Toisaalta vastausten perusteella 95 % lapsista kokee, että he pääsevät mukaan peleihin ja leikkeihin. Kuitenkin vertaissuhteissa esiintyvät ongelmat ja ulkopuolisuuden tunne ovat riski ja stressitekijä lapsen hyvinvoinnille. Jatkossa jokaisessa yksikössä pitää miettiä sitä, tunnustetaanko ulkopuoliseksi itsensä kokevat lapset ja miten heidän hyvinvointiaan voidaan nykyistäkin paremmin tukea.

Kavereiden, pelien ja leikkien suuri merkitys näkyy myös kysyttäessä lasten mahdollisuudesta rauhoittua ja olla hetken yksikseen ennen koulupäivää tai koulupäivän jälkeen. Lapsista 68 % ei koe tarvetta tälle. Koulupäivän jälkeen on kuitenkin hyvä jollakin tapaa rentoutua ja rauhoittua. Näitä toimintoja mietitään henkilöstön kanssa syksyllä, koska syksyn ryhmät ovat melko isoja ja osalla lapsista on erityisiä tuen tarpeita liittyen keskittymiseen, levottomuuteen ja tarkkaavaisuuteen.

Lasten osallisuuden ja toiveiden huomioimisessa osana toiminnan suunnittelua on yksiköissä kehitettävää. Tähän asiaan kiinnitetään henkilöstön huomiota tulevalla lukukaudella suunnitteluillan aikana. Edelleen viime vuoden tapaan positiivisin palaute tulee kohdassa "saatko tarvittaessa aikuiselta apua". Lapsista 84 % kokee näin eikä kukaan koe, että apua ja tukea ei ole saatavilla. Tämä on tärkeä palaute henkilöstölle heidän vuorovaikutuksestaan ja kohtaamisestaan lasten kanssa.

Välipala on saanut enimmäkseen myönteisiä mainintoja, mutta myös "en osaa sanoa" tai kielteisiä mielipiteitä nousee esille. Lasten arviot riitelystä toiminnan aikana ovat vähäisiä, 79 % kokee, että riitoja ei tule. Riitely (11 %) liittyy vastanneiden lasten mukaan leikkeihin.

Lapsilta tulleet kehittämissuositukset liittyvät ulkoiluun eli aikaisempaan

ulosmenoon ja pidempään ulkoiluun.

Lasten mielestä toiminnassa (avoin kysymys) ”on kaikki ihan hyvin”, ”pääsääntöisesti siellä oli kivaa ja menin sinne mielelläni” ja ”kaikki on hyvää”. Palautteissa mainitaan myös kielteinen suhtautuminen aamupuuroon sekä lasten ei-toivotusta käyttäytymisestä.

Lasten arviointikysely nostaa kokonaisuudessaan esille vastanneiden lasten myönteisen suhtautumisen aamu- ja iltapäivätoimintaan. Arvioinnin tulokset käydään läpi tulevana syksynä henkilöstön kanssa. Jatkossa mietitään edelleen lasten arvioinnin toteuttamista henkilöstön toimesta, jotta vastauksia ja lasten ajatuksia toiminnasta saadaan kattavammin.

Henkilöstön itsearviointi aamu- ja iltapäivätoiminnasta lukukaudella 2019-2020

Aamu- ja iltapäivätoiminnan henkilöstölle laadittiin itsearviointikysely nyt ensimmäistä kertaa. Kysely toteutettiin webropol-kyselynä ajalla 19.-26.5.2020. Vastanneiden työntekijöiden määrä oli 9 (11) eli vastausprosentti oli 82 %.

Henkilöstö vastasi väittämiin (25) asteikolla 1-5, 5 tarkoittaessa täysin samaa mieltä ja 1 täysin eri mieltä. Lopussa oli yksi avokysymys.

Henkilöstöltä kysytyt väittämät liittyivät:

1. työntekijöiden tietoisuuteen aamu- ja iltapäivätoiminnan toimintasuunnitelmasta
2. toiminnan suunnitelmallisuuteen ja sisällön monipuolisuuteen
3. kuluneena lukuvuotena käyttöön otetun lukuvuosisuunnitelman käyttöön
4. toimintaympäristöön, henkilöstön määrään, tilojen turvallisuuteen ja viihtyvyyteen sekä materiaaleihin
5. lasten kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin tukemiseen
6. lasten osallisuuteen
7. ryhmän hallittavuuteen
8. mahdollisiin kiusaamistilanteisiin ja aikuisten toimintaan
9. huoltajien osallisuuteen sekä yhteistyöhön heidän kanssaan
10. työntekijöiden hyvinvointiin
11. johtajuuteen ja esimiestyöhön

Itsearviointikyselyn mukaan työntekijät ovat hyvin (67 %) tai melko hyvin (33 %) tietoisia sivistyslautakunnan hyväksymästä aamu- ja iltapäivätoiminnan toimintasuunnitelman sisällöstä. Vastanneista 33 % on täysin samaa mieltä siitä, että suunnitelma ohjaa hyvin heidän työtään, 56 % on melko samaa mieltä. Osa työntekijöistä kommentoi perusteluissa, että suunnitelmaa ei ole pystynyt toteuttamaan haasteellisen ryhmän vuoksi.

Kuluneen lukuvuoden aikana useammassakin toimintayksikössä nousi esille lasten haastavaa käyttäytymistä. Ohjaajat työskentelevät pääosin

yksin ryhmän kanssa, joten lisääntynyt haastava käyttäytyminen (78 % vastauksissa) on noussut työntekijöiden mukaan suurimmaksi haasteeksi työssä jaksamisessa. Tämä näkyy myös joissakin toiveissa henkilöstön määrän lisäämisestä huomioiden lapsiryhmän tarpeet. Jatkossa ryhmien muodostamisessa pitää miettiä myös yhteistyö perusturvan kanssa.

Ohjaajien arvioiden (88 %) mukaan toiminta on kuitenkin ollut hyvin tai melko suunnitelmallista ja monipuolista. Viime lukukauden aikana aloitettiin suunnitteluajan käyttö, 1 h/kk. Lisäksi suunnittelun tueksi ja avuksi otettiin lukuvuosisuunnitelma, jonka käyttöönotossa on vastauksissa eniten hajontaa. Uuteen lukuvuosisuunnitelmaan perehdyttiin syksyllä 2019 ohjaajien koulutusillassa, mutta sen käyttö vaatii vielä lisää yhteistä keskustelua, jotta se palvelee suunnittelun tukena. Toiminnasta vastaava palvelupäällikkö muokkaa myös lomakkeen sisältöä. Suunnittelu-aikaa muutetaan tulevana lukuvuonna niin, että se toteutuu ½ h kaksi kertaa kuukaudessa.

Kysyttäessä toimintaympäristöön, tilojen turvallisuuteen ja viihtyvyyteen sekä materiaaleihin liittyvistä asioista vastauksissa esiintyy paljon hajontaa. Osa ohjaajista on täysin tai melko samaa mieltä positiivisessa mielessä, osa melko eri mieltä ja esille nousee useampiakin mainintoja tilojen sokkeloisuudesta, pienuudesta ja ahtaudesta. Myös korjaustarpeita esitetään. Osa korjaustarpeista on jo nostettu keskusteluun teknisen toimen kanssa, osa on kirjattu ensi vuoden menoihin.

Aamu- ja iltapäivätoiminnan keskeinen tavoite on tukea lapsen kokonaisvaltaista hyvinvointia. Näissä vastauksissa on paljon hajontaa, mitä selittää varmasti työn haasteellisuus; lasten käyttäytymiseen liittyvät maininnat sekä yksin työskentely. Lasten hyvinvoinnin tukemisen kannalta yhteistyötä perusturvan tai oppilashuollon kanssa on lisättävä. Huoltajien kanssa voidaan sopia työntekijän mahdollisesta osallistumisesta lapsen palaveriin. Kiusaamiseen liittyviin tilanteisiin ohjaajat kokevat, että heillä on hyvin valmiuksia.

Ohjaajien vastausten perusteella lasten osallisuus toteutuu hyvin (täysin samaa mieltä 45 %, melko samaa mieltä 44 %); lapset on otettu mukaan toiminnan suunnitteluun, toiminnassa on huomioitu lasten mielenkiinnon ja innostuksen kohteet sekä lasten tarpeet. Lapset ovat olleet hyvin mukana ryhmän yhteisten sääntöjen laatimisessa.

Huoltajien osallisuudessa on paljon hajontaa vastauksissa. Osa lapsista kulkee taksilla, osa yksin, joten huoltajien tapaamiset voivat olla hyvinkin vähäisiä. Huoltajille viestitään tekstiviestein sekä Wilman kautta. Huoltajien ideoita kysellään myös syksyn tutustumispäivässä. Vastanneista ohjaajista 78 % (täysin samaa mieltä) ilmaisee, että heillä on hyvät valmiudet tehdä yhteistyötä, 11 % on melko samaa mieltä.

Kysyttäessä ohjaajien ideoita oman työn kehittämiseksi vastaukset eroavat toisistaan; 56 % on täysin samaa mieltä, 22 % melko samaa mieltä, 22 % ei osaa sanoa. Juuri tähän asiaan ohjaajat ovat toivoneet yhteisiä tilaisuuksia vuoden aikana. Tulevan syksyn aikana järjestetään yksi yhteinen koulutusilta, kevään aikana toinen. Eri toimintayksiköiden

ohjaajat omaavat hienoja vahvuuksia, joita on hyvä jakaa yhteisessä tilaisuudessa. Lisäksi aamu- ja iltapäivätoiminnan henkilöstö ilmaisee paljon myönteisiä keinoja oman työhyvinvointinsa ylläpitämiseen.

Kyselyyn vastanneet ohjaajat olivat tyytyväisiä johtajuuteen ja esimiestyöhön aamu- ja iltapäivätoiminnassa. He kokevat saavansa esille ideoitaan, ehdotuksiaan ja palautetta toiminnan kehittämiseksi. Ongelmatilanteissa ohjaajat ovat vastaustensa perusteella saaneet tarvittaessa apua ja tukea esimieheltään (100 %). Lisäksi he ovat tyytyväisiä kannustavaan ja innostavaan työotteeseen liittyen omaan työhön (100 %). Esimiehen läsnäolo ryhmässä-väittämässä esiintyi paljon hajontaa; toisinaan esimiestä odotetaan apuun joissakin tilanteissa, toisinaan kuukausittainen tapaaminen tai yhteydenotto riittää.

Avovastauksessa kysyttiin ”mitä muuta haluat kertoa, kommentoida, kritisoida tai ehdottaa liittyen aamu- ja iltapäivätoimintaan”? Ohjaajien vastauksissa nousi esille toive toiminnan pysyvyydestä ja jatkuvuudesta ilman jokakeväistä epävarmuutta, vaikka ryhmäkoko ei olisikaan suuri. Myös pienemmällä kylillä toiminta on tarpeellista. Toiminta koetaan hyvin tärkeäksi pienille koululaisille. Toiminnan pysyvyys edesauttaisi myös toiminnan kehitystä. Kunnan linjaukset koskien lapsiperheiden palvelujen poistamista tai tyypistämistä saivat ”risuja”. Eräs kommentti ”Joka päivä on oppinut uutta, ryhmähenki on ollut erittäin hyvä. Pienet vaikeudetkin ovat kääntyneet voitoksi” osoittaa varmasti jokaisen toimintayksikön ajatukset tämän hyvin poikkeavan kevään aikana.

Valmistelu- ja lisätiedot: varhaiskasvatuspäällikkö Pauliina Virta, puh. 044 422 4460.

Ehdotus

Sivistysjohtaja:

Sivistyslautakunta merkitsee tiedokseen aamu- ja iltapäivätoiminnan itsearvioinnin lukuvuodelta 2019-2020.

Päätös

Sivistyslautakunta:

Päätösehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.
